

Advokatforeningen

Helse- og omsorgsdepartementet
Helserettsavdelingen
Boks 8011 Dep
0030 Oslo

Helse- og omsorgsdepartementet	
Saksnr.: 200503488	Doknr.: 84
Arkivkode: S11.2	Journ.dato: 30/11/05
Avd.: HRA	Saksbeh.: ASD
U.off.:	

Deres ref:
200503488-/ASD

Vår ref: #33652v1/-

Saksbehandler: Gro Grasbekk
@jus.no T +47 22035061

Dato: 29.11.05

Høringsuttalelse om krav om politiattest for helsepersonell og sosialpersonell

Vi viser til departementets høringsbrev av 23.8.05.

Advokatforeningen har forelagt høringsbrevet for foreningens lovutvalg for Velferdsrett bestående av Kristel Heyerdahl (leder) Leif Oscar Olsen, Jahn Knapstad, Helge Hjort og Rikke Lassen. På bakgrunn av lovutvalgets innspill, avgis følgende uttalelse:

1. Innledning

Forslaget innebærer at politiattest skal avkreves ved tilbud om stilling i sosialtjenesten eller helsetjenesten, ved inngåelse av avtale etter kommunehelsetjenesteloven § 4-2 første ledd, tannhelsetjenesten § 4-1 første ledd og spesialisthelsetjenesteloven § 2-1 a fjerde ledd, samt ved melding om helsepersonells åpning, overtakelse og inntreden i privat virksomhet.

Politiattesten skal vise om vedkommende er siktet, tiltalt, ilagt forelegg eller dømt for brudd på nærmere angitte bestemmelser i straffeloven, innebærende seksuelle overgrep mot barn, og befatning med barnepornografi. Formålet med forslaget er å forebygge seksuelle overgrep mot barn og utviklingshemmede. Forslaget er langt på vei harmonisert med gjeldende relevante lover i andre sektorer som barnehager, barnevern og skoler.

For sosialtjenestelovens del er forslaget i hovedsak en lovfesting av tilsvarende regulering som ble foretatt som endring i strafferegistreringsforskriften i juni 2003, som en midlertidig hjemmel.

2. Lovforslaget isolert sett

Advokatforeningen har ikke innvendinger mot de konkrete endringsforslagene isolert sett, og finner at man vanskelig kan være uenig i at den konkrete interesseavveining som

er foretatt i møtet mellom den enkeltes personvern, og den enkeltes beskyttelsesbehov er rimelig.

3. Prinsipielle spørsmål

Forslaget berører det vanskelige skjæringspunktet mellom den enkeltes personvern og samfunnets behov for å beskytte svake grupper mot overgrep. Forslaget er nært beslektet med de regler som allerede gjelder for krav om politiattest etter andre relevante lover.

Det pågår utredningsarbeid om tilsvarende endringer i en rekke andre lover, og det er lagt til hvert enkelt fagdepartement å utarbeide krav til politiattest på sine ansvarsområder. Samtidig benyttes som argument for de enkelte forslag at slike vil innebære en harmonisering med allerede vedtatte forslag i tilknytning til andre lover. Advokatforeningen finner å bemerke at det synes uheldig at et så vesentlig samfunnsmessig og juridisk skjæringspunkt ikke behandles samlet for lovverket som et hele. Slik regulering berører en rekke politiske og etiske spørsmål, som man ved et fragmentert lovforarbeid risikerer å kunne unndra fra en viktig politisk og offentlig debatt. Det er en nærliggende risiko for at engasjerte aktører innenfor hvert enkelt virksomhetsområde ikke i tilstrekkelig grad vil kunne ivareta hensynet til de overordnede prinsipielle problemstillingene som bør drøftes i en bredere ramme.

Det gjelder generelt at lovendringsarbeid på områder der det finnes et sterkt og aktuelt opinionspress kan bli skadelidende ved at den omstendelige prosess lovgivningsarbeid er, og bør være, ønskes forenklet for å møte krav om handling og løsning.

Krav om politiattest kan være av betydning for å beskytte utsatte grupper mot overgrep, men er trolig rent statistisk av begrenset betydning, idet sjansen antas å være liten for at en potensiell overgriper vil kunne "avsløres". Det kan ved dette skapes en falsk trygghet, og dermed en manglende aktpågivenhet i tilsynet med de aktuelle virksomheter, og i det interne holdningsskapende arbeid i den enkelte virksomheten. Dette kan igjen føre til en ansvarsfraskrivelse som på sikt vil kunne medføre risiko for den enkelte beskyttelsesverdige gruppens rettsvern.

Den forenklete forståelsen av en politiattests troverdighet og negative troverdighet kan videre bidra til å forenkle forståelsen av hva som er overgrep, hvem som begår dem, og hvordan overgrep kan begås av "vanlige" mennesker, i uvanlige situasjoner.

Det kan videre reises spørsmål ved begrunnelsen for utvalget av lovbrudd som kan kreves opplyst. Det bør legges til grunn at personer som begår ulovlige handlinger i form av for eksempel voldsutøvelse og brudd mot narkotikalovgivningen, kan utgjøre en like betydelig risiko for de gruppene som ønskes beskyttet, som personer som har begått slike handlinger som etter forslaget kan kreves attestert.

Når man først går til det skritt å kreve politiattest, kan det spørres om ikke en fullstendig politiattest kan være like tjenlig, slik at den enkelte ansettende myndighet kan vurdere relevansen av eventuelle bemerkninger, og slik at den enkelte arbeidssøker kan argumentere for relevansen av forholdet, eller bruke sine etterfølgende refleksjoner

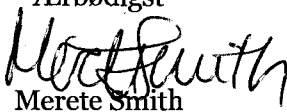
omkring dette som en relevant kvalifikasjon. Det er vanskelig å forstå at det skal være rimelig å kreve en uttømmende politiattest ved søknad om for eksempel inntak på befalsskole, mens dette ikke skal være mulig ved søknad om stilling som miljøterapeut eller sykepleier.

Dersom man på denne måten generaliserer spørsmålet om krav til politiattest, antas prinsipielle sider ved et slikt forslag å kunne behandles i dybden. Ved dette antas også at det eventuelle utvalg av samfunnsområder og relevante lovbrudd som bør omfattes fremkommer etter et forsvarlig lovforarbeid.

I NOU- 2003-21 *Kriminalitetsbekjempelse og personvern. Politiets og påtalemyndighetens behandling av opplysninger*, omhandler kapittel 15 "Politiattest og annen vandelskontroll". Her løftes fram og drøftes en rekke prinsipielle problemstillinger som bør følge hvert enkelt lovforslag på de ulike virksomhetsområder.

4. Konklusjon

Advokatforeningen vil etter dette ikke fremkomme med innvendinger til det konkrete forslaget, men anbefaler sterkt at det videre arbeidet med endring av ulike lover skjer samordnet, og slik at overordnede prinsipielle problemstillinger legges ut til bred høring, og gjøres til gjenstand for bred offentlig og politisk debatt.

Ærbødigst

Merete Smith
generalsekretær